

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך יסודי
המחלקה לחינוך לחיים בחברה

מדינת ישראל
משרד החינוך

מחנכים מסביב לשעון בחינוך היסודי

פיתוח, כתיבה וריכוד: אורית צאירי, ממונה על החינוך החברתי-ערכי,
המחלקה לחינוך לחיים בחברה, אגף א' לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
צוות ההיגוי:

קרן גורין, נעמה דהן, אחינועם עיני, אילנה פרייטג, לימור רוזמרין ושוש שרי
מדריכות המחלקה לחינוך לחיים בחברה

"פנאי אינו אלא פוטנציאל. זהו חומר גלם של זמן, שהאדם יכול להשתמש בו בדרך נבונה וחיובית או בדרך שלילית. במחקרים נמצא שדפוסי פנאי נכונים מסייעים לפרט להשיג איכות חיים ותורמים לבריאות הנפש והגוף ולקידום הקשרים החברתיים" (ע"פ רסקין).

חופשת הקיץ מזמנת ללומדים שעות פנאי רבות ומציבה בפניהם אתגר ביחס למימוש הפוטנציאל הטמון בפנאי להנאתם ולתועלתם.

אתגר זה מוצב גם לפתחה של מערכת החינוך, האמונה על הכשרת הפרט והקבוצה לניצול נכון של זמנם הפנוי תוך שמירה על ביטחונם הרגשי והפיזי.

אמנם, הלומדים מצפים לחופשת הקיץ – המעניקה להם הפגה, הנאה ושחרור ממחויבויות אקדמיות ואחרות, אולם, בקרב חלק מהם, עשויה תקופה זו לעורר אי-נוחות, חוסר ביטחון ואף חרדה. זאת בשל השינוי בשגרת יומם, בשל הקושי להתמודד עם מצבי חוסר ודאות ובשל החשש לניתוק הקשרים החברתיים.

לומדים החשים שביטחונם מתערער במהלך החופשה עשויים להיות אלה שהארגון הפנימי שלהם נשען, במידה רבה, על הרגלים ועל שגרה; אלה שהארגון הפנימי שלהם נשען, במידה רבה, על פעילויות שמחוץ לבית (חברים, חוגים, לימודים) ופחות על דברים שעושים לבד (תחביבים, בילוי בבית); אלה שגם בשגרה סובלים ממתח (למשל, נלחצים ממבחנים) ואלה שגם בשגרה מתקשים להתמודד עם מצבי חוסר ודאות ועם שינויים (ע"פ שפילמן, בתוך אקסלרוד-ארן, 2012).

כאמור, הפרדה הזמנית ממסגרת לימודית-חברתית קבועה ושינוי השגרה המוכרת והבטוחה עלולים לערער את תחושת הביטחון של הלומדים ואת התחושה שהם מסוגלים לנהל את היומיום שלהם. גורם נוסף התורם לתחושות אלה היא הפרדה מדמויות משמעותיות.

במהלך שנת הלימודים, מתקיימים יחסי גומלין תכופים וסדירים בין המורה לתלמידיו, דבר המקנה ללומדים תחושת ביטחון ומאפשר להם רכישת מיומנויות אקדמיות וחברתיות בליווי מבוגר משמעותי. חוויית הביטחון של הלומדים במוריהם מתורגמת לרווחה רגשית, למחויבות אקדמית וליכולת להבין ולפרש מצבים ואינטראקציות מחיי היומיום (ע"פ מרק צבי, 2007).

היציאה לחופשה כרוכה בפרדה מהמורים המשמשים "בסיס בטוח" עבור תלמידיהם. מציאות זו מציבה בפני המורים את האתגר לפעול לחיזוק תחושת המסוגלות של הלומדים באשר ליכולתם להתמודד במצבים של פרדה ממבוגר משמעותי וממסגרת מוכרת וקבועה. בנוסף, הצוות החינוכי אמון על הקניית כלים שיסייעו ללומדים להם לנהל את חופשתם בצורה שתקדם את תחושת הביטחון והמוגנות.

התכנית "מחנכים מסביב לשעון" בחינוך היסודי שפותחה במחלקה לחינוך לחיים בחברה, שבאגף א' לחינוך יסודי מציגה הצעות לפעילויות ולשיח חברתי-ערכי טרום החופשה ודוגמאות מן השטח לערוצי התקשרות אפשריים עם המורה ועם החברים.

נושאים מרכזיים בתכנית "קיץ אחר" בחינוך היסודי

טרומ חופשה - הכנת הלומדים לחופשה תתבצע באמצעות למידה והתנסות חברתית-ערכית סביב סוגיות, כמו: החופשה כהזדמנות להתפתחות אישית וחברתית, תכנון פנאי מועיל ומהנה, קידום הביטחון הרגשי והבטיחות הפיזית בעת העיסוק בפעילויות הפנאי שונות.

במהלך החופשה - במהלך החופשה יתנסו הלומדים בפעילויות חברתיות-ערכיות בנושאים שונים הקשורים לזהות, למנהיגות, לחופשת הקיץ ולחברת הילדים.

מסגרות הפעולה ליישום תכנית "קיץ אחר" בחינוך היסודי

הפעלת התכנית תתבצע במספר מסגרות:

1. **שעת חינוך בכיתות א'-ו'** - "מפתח הל"ב" - בהובלת המחנכים למידה והתנסות חברתית- ערכית בדגש על "ביטחון ובטיחות" עפ"י סילבוס התכנית "מפתח הל"ב".
2. **השעות הפרטניות** - מפגשי מחנך-קבוצת תלמידים שיח רגשי-חברתי-ערכי ("מפגשים מלב אל לב") בנושאים המתקשרים לחופשת הקיץ: החופשה כהזדמנות לממש חלומות ומשאלות; תכנון פנאי מהנה, מועיל ובטוח; הסכנות והעלויות הנלוות לפעילויות הפנאי השונות.
3. **מסגרות של חברת הילדים** - (ועדה, מועצה, "שגרירי מפתח הל"ב") - בהובלת הרכז החברתי והמחנכים בדגש על עידוד צרכנות נבונה ואחראית בחופשת הקיץ

בחוברת שלפניכם מפורטות הצעות לפעילויות ולשיח חברתי-ערכי **טרומ-החופשה**. הצעות לפעילויות במהלך החופשה ודוגמאות לפעילויות של חברת הילדים מתפרסמות באתר המחלקה לחינוך לחיים בחברה.

נשמח אם תשתפו בתוצרי השיח וההתנסות באמצעות [הפורום לרכזים חברתיים - מפתח הל"ב](#).

בברכת היערכות יעילה וחופשה מהנה,

אורית צאירי,

ממונה על החינוך החברתי-ערכי באגף לחינוך יסודי

הכנת הלומדים לחופשת הקיץ בדגש על ביטחון ובטיחות במסגרת "שעת חינוך - מפתח הל"ב"

דגשים בלמידה ובהתנסות בשעת חינוך בחודש תמוז ע"פ סילבוס "מפתח הל"ב":

כיתה	שם הפעילות	מודל ההפעלה	מטרות הפעילות	הכלים המוצעים במודל
א'	לשחק בבטחה בשכונה!	מהלך לבחינת היבטים שונים הנגזרים מהבטיחות הפיזית ומהביטחון הרגשי והחברתי בעת המשחק בשכונה.	זיהוי הסכנות האפשריות בעת העיסוק בפעילות פנאי בשכונה ובסביבותיה. בחינת ההתנהגויות העשויות לשמור על הבטיחות בשכונה ובסביבותיה. העלאת המודעות לתחושת הביטחון בעת הבילוי בסביבה מוכרת וקרובה.	"איורי בטיחות" – איורים המזמנים שיח על אודות הסכנות שאליהן נחשפים הלומדים בפעילות פנאי בשכונה ובסביבותיה. "ועצים צעירים" – איורים המזמנים מתן עצות להתנהגויות בטיחותיות. "לשחק בבטחה בשכונה" – כרטיס לשיח משפחתי על אודות ההתנהגויות הבטיחותיות שיש לאמץ בעת העיסוק בפעילות פנאי בשכונה.
ב'	נהנים בפנאי הבטוח!	מהלך לבחינת היבטים שונים הנגזרים מהבטיחות הפיזית ומהביטחון הרגשי והחברתי בעת העיסוק בפעילות פנאי ונופש, וליצירת "תו ביטחון ובטיחות".	בחינת ההתנהגויות העשויות לשמור על הבטיחות הפיזית בעת העיסוק בפעילויות פנאי ונופש. בירור השפעותיו של העיסוק בפעילויות פנאי ונופש על הביטחון הרגשי והחברתי, ובירור מקומה של הסביבה בטיפוח ביטחון זה.	"פעילויות הפנאי של ילדי כיתה ב' מבית-ספר הל"ב" – איורים המזמנים שיח בתפיסות העולם של הלומדים ביחס לביטחון ולבטיחות בפעילויות הפנאי והנופש. "עוגת עיסוקי הפנאי" – הכרת תחומים שונים שבהם אפשר לעסוק בפעילות פנאי מהנה, תוך בחינת הסכנות האפשריות לבטיחותם של הפרט ושל הקבוצה. "תו ביטחון ובטיחות בעת העיסוק בפעילות פנאי" – הכנת "תו ביטחון ובטיחות", המפרט התנהגויות בטיחותיות והתנהגויות מכבדות שיאפשרו ללומדים ליהנות מפעילות הפנאי.
ג'	עומדים בפיתויים במפגש עם זרים	מהלך לבחינת היבטים שונים הנגזרים מהבטיחות הפיזית ומהביטחון הרגשי במפגש עם זרים, ולהגדרת "נורות אזהרה" שיש להבחין בהן במפגשים אלה.	העלאת המודעות לסכנות האורבות לילדים במפגש עם זרים. בחינת ההתנהגויות הבטיחותיות שיש לאמץ במצבי פיתוי במפגש עם זרים. בירור השלכותיו של שיח עם זרים הכולל הצעות מפתות על הביטחון הרגשי של הילדים.	"מפגש עם זר" – כלים להמחזת "מפגש עם זר" ולשיח על אודות הזרים העלולים לסכן את ביטחוננו של הלומד בקרבת מגוריו. "עומדים בפיתוי" – סיפורי אירוע המזמנים בחינה של מצבי פיתוי בעת מפגש פיזי או וירטואלי עם זרים. "נורות אזהרה" במפגשים עם זרים – הגדרת "נורות האזהרה" שסייעו ללומדים להבחין בסכנות לביטחונם במפגש עם זר.

כיתה	שם הפעילות	מודל ההפעלה	מטרות הפעילות	הכלים המוצעים במודל
ד'	בבטחה בים ובברכה	מהלך לבחינת היבטים שונים הנגזרים מהבטיחות הפיזית ומהביטחון הרגשי והחברתי בעת הבילוי בים ובברכה, וליצירת "גלגלי הצלה".	בחינת ההתנהגויות העשויות לשמור על הבטיחות הפיזית בעת הבילוי בים ובברכה. בירור הפגיעות האפשרויות בביטחון הרגשי והחברתי בעת הבילוי בים ובברכה, והדרכים להתמודדות עמן.	"בטוחה בברכה" – סיפור אירוע המזמן שיח סביב תפיסות עולם ביחס לבטיחות בברכה ובים. "בטוח בים הפתוח" – איורים המזמנים בירור של ההתנהגויות הבטיחותיות שעליהן יש להקפיד בעת הבילוי בים. "מצטיידים בגלגלי הצלה בעת הבילוי בים ובברכה" – יצירת מאגר עצות כיתתי המתייחס לביטחון ולבטיחות בים ובברכה.
ה'	הנאות בצל הסכנות	מהלך ליצירת "ספר כללים לחופשה בטוחה", תוך בירור הסכנות בסביבות שונות ובחינת המלצות להתנהגות בטוחה.	בחינת הסכנות בסביבות שונות ובמקומות בילוי שונים. זיהוי ההתנהגויות העשויות לשמור על הביטחון והבטיחות בסביבות שונות ובמקומות בילוי שונים. העלאת המלצות להתנהגויות בטוחות, שיסייעו בהתמודדות עם הסכנות בסביבות השונות.	"מידעון לילד חדש המצטרף לכיתה" – יצירת מידעון המפרט את הסכנות האפשריות במקומות בילוי שונים, והמלצות להתנהגות בטוחה. "ספר כללים לחופשה בטוחה" – יצירת ספר המפרט כללים שונים להתנהלות בטוחה בסביבות שונות.
ו'	הנאה אמיתית במסיבה בטוחה ובטיחותית	מהלך לבחינת היבטים שונים הנגזרים הבטיחות הפיזית ומהביטחון הרגשי והחברתי במסיבה הכיתתית, וליצירת "צרור סיכות ביטחון".	העלאת המודעות להזדמנויות הגלומות במסיבה הכיתתית. בחינת ההתנהגויות והפעולות שיש לאמץ על מנת לשמור על הבטיחות הפיזית במסיבה הכיתתית ועל מנת לקדם את תחושת הביטחון הרגשי והחברתי.	"סוגרים שנה במסיבה מדהימה" – הזמנה למסיבה המזמנת שיח על אודות האיומים על הביטחון הפיזי, הרגשי והחברתי של הלומדים במסיבה, ועל ההזדמנויות לביסוס תחושת הביטחון הרגשי והחברתי במסיבה. "הבטיחות מעל לכול" – כרטיס קבוצתי המזמן שיח על אודות כללי הבטיחות במסיבה. "צרור הביטחון שלי במסיבה הכיתתית" – יצירת צרור של "סיכות ביטחון" המפרטות את ההתנהגויות העשויות לתרום לתחושת הביטחון הרגשי והחברתי במסיבה הכיתתית.

כיתה	שם הפעילות	מודל ההפעלה	מטרות הפעילות	הכלים המוצעים במודל
ד'	הכול אני יכול בחופש הגדול?!	מהלך ליצירת "לוח פעילות שבועי לחופשת הקיץ" בשיח הורה-ילד.	שיתוף במשאלות ובציפיות ביחס לחופשת הקיץ. בחינת שיקולים שונים שיש להביא בחשבון בתכנון פעילויות לחופשת הקיץ.	"חלום של חופשה" – איור המזמן שיח לבירור משאלות הלומדים לקראת החופשה וציפיותיהם מחופשת הקיץ. "לוח פעילויות שבועי" – יצירת לוח פעילויות שבועי המביא בחשבון סוגיות כמו: עלויות, ביטחון ובטיחות, לוח זמנים והשותפים לפעילות.
ה'	מטביעים חותם!	מהלך לבירור "החותם הכיתתי" כפי שהוא בא לידי ביטוי בהזדמנויות שונות בשנה"ל.	העלאת דרכים מגוונות ל"הטביע חותם" כפרטים וכקבוצה. בירור השפעות "החותם הכיתתי" על תחושות הביטחון והשייכות של הקבוצה.	"דמויות מטביעות חותם" – כרטיס קבוצתי לבירור החותם שדמויות מופת הטביעו בחברה. "מטביעים חותם ככיתה" – כרטיס כיתתי לשיקוף החותם שהטביעה הכיתה בשנת הלימודים.
ו'	רגע לפני שנפרדים	מהלך לבירור השפעותיה של הפרדה מבית-הספר היסודי.	בחינת ההתנהגויות האפשריות במצבי פרדה תוך זיהוי ההתנהגויות העשויות לסייע ללומדים לחוש ביטחון לקראת הפרדה הצפויה.	"הפרדה בעינינו" – איור מטפורי המזמן שיח סביב תפיסות העולם ביחס לפרדה. "גם נסיכים נפרדים" – כרטיס קבוצתי לבחינת ההתנהגויות המתלוות לפרדה. "אלפון כיתתי" – יצירת אלפון כיתתי הכולל את כרטיס הקשר האישי שהכין כל לומד.

דגמי ההוראה-למידה המפורטים בטבלה מתפרסמים [באתר המחלקה לחינוך לחיים בחברה- מפתח הל"ב](#).

פעילויות להכנת הלומדים לחופשת הקיץ להפעלה במליאה, בקבוצות ובמפגשים פרטניים

להלן הצעות לפעילויות שיושמו בבית-הספר כחלק מהצעדים הננקטים להכנת הלומדים לחופשת הקיץ. פעילויות אלה מאפשרות ללומדים לברר את ההזדמנויות הגלומות בחופשה ולבחון היבטים שונים הקשורים בניהול הפנאי, לדוגמה: החשיבות שבתכנון חופשת הקיץ באופן מושכל תוך בחינת אפיוני הפעילויות השונות, הזמן המומלץ לכל פעילות, הסכנות הצפויות והעלויות הכרוכות בביצוע הפעילות. חשוב שכל מחנך יתאים את הפעילויות, את התכנים ואת המתודות לשכבת הגיל שאותה הוא מלמד. כמו כן, יש לבחון את מסגרת הזמן המתאימה ביותר להעברת הפעילות: שיעור במליאה, מפגש קבוצתי, מפגש פרטני (עד חמישה תלמידים). מומלץ לתעד את תוצרי הפעילויות ולהשתמש בתיעוד בתחילת שנת הלימודים הבאה במטרה לזמן ללומדים שיח רפלקטיבי על אודות הדברים שהצליחו לממש בחופשה ועל אודות הדברים שהתקשו לממש.

שם הפעילות	מודל ההפעלה
החופש הגדול – מה הוא מזמן לי?	בחינת היגדים המשקפים תפיסות עולם מגוונות ביחס להזדמנויות הגלומות בחופשה הגדולה.
החופש הגדול שלי	יצירת לוח פעילויות אישי לחופשת הקיץ ובחינת הפוטנציאל הגלום בפעילויות אלה עבור הפרט.
חולמים ומגשימים בחופש הגדול	יצירת קולאז' אישי המבטא חלומות ושאיפות שהפרט מבקש לממש בחופשה (בתחום החברתי, בתחום הלימודי, בתחום המשפחתי, בתחום הפנאי).
פעילויות הפנאי בחופש הגדול – מה ניתן לשינוי? מה אינו ניתן לשינוי?	בחינת אפיוני פעילויות הפנאי ודירוגם על פני רצפים שונים תוך ברור הדברים הניתנים לשינוי ואלו שאינם ניתנים לשינוי.
כל שנבקש, בחופש נממש	יצירת תערוכת ציורים כיתתית המבטאת חוויות ורגעים שאותם שואפים הלומדים לחוות בחופשת הקיץ, והזמנת חבריהם לאחל, לייעץ ולהמליץ.
בחופש הגדול אספיק הכול?	יצירת "צרור מפתחות לחופשה מהנה" בעקבות בחינת טקסט שבו ילד מספר על תחושותיו בסיום החופשה.
עת לכול בחופש הגדול	יצירת לוח תכנון שבועי ובחינת זמני הפעילויות, העלויות הצפויות ומחויבויות הפרט בחופשה.
אני רוצה... אני יכולה?	בחינת שיקולי הדעת בתכנון פעילויות הפרט בחופשה הגדולה בעקבות "הרשימה של ליאת".
החופש הגדול בתמונות	יצירת "אלבום תמונות" המציג את החוויות הצפויות בחופשה הגדולה, תוך בחינת אפיוני פעילויות הפנאי.
כמה זה עולה לנו?	יצירת לוח תכנון חודשי ובחינת עלויות הפעילויות השונות.

החופש הגדול - מה הוא מזמן לי?

במליאה

- א. המנחה יציג בפני המשתתפים היגדים המשקפים תפיסות עולם מגוונות ביחס לחופש הגדול.
- ב. כל משתתף יבחר היגד שברצונו להתייחס אליו (או ינסח מסר או אמירה המתארים מהו החופש הגדול בשבילו).
- ג. כל משתתף יציג את ההיגד שבחר ויתייחס אליו (יביע הסכמה, יתנגד, ישאל שאלה, יביא דוגמה מחווייתו בחופש הגדול ועוד).
- ד. נקודות לדיון: סכמו לאור הדברים שעליהם שוחחתם –
 - מהו החופש הגדול בשבילכם?
 - (הזדמנות לעסוק בפעילויות פנאי מהנות, לטפח כישרון, לעסוק בתחביבים, לטפח את הקשרים עם בני המשפחה ועם החברים, להשתפר בתחום הלימודי, לקבל על עצמי אחריות לניהול הזמן, לעשות שינוי אישי, להתנדב ולתרום למען הזולת ועוד).
 - מה יאפשר לכם ליהנות מחופשה מהנה ובטוחה?
 - (אפשר להתייחס לחשיבות של תכנון החופשה, לחשיבות שבקבלת אחריות אישית על ניהול הזמן הפנוי, להתנהגויות בטיחותיות שיתרמו לתחושת המוגנות גם בחופשה ועוד).

הצעות להיגדים

- החופש הגדול הוא הזמן הפנוי שלנו ובשבילנו!
- לקראת החופש הגדול חשוב לזכור ש"סוף מעשה במחשבה תחילה".
- חופש אמתי הוא חופש מאחריות.
- הכול אני יכול בחופש הגדול!?
- בחופש הגדול אפשר להגשים חלומות ומשאלות.
- כל השנה יש לנו מחויבויות, בחופש הגדול אנחנו עושים את מה שאנחנו באמת אוהבים.
- הכי כיף בחופש הגדול זה שאפשר להיות בקשר עם החברים ב"פייסבוק" 24 שעות ביממה.
- בחופש הגדול חשוב גם למלא תפקידים בבית ולתרום לקהילה.
- להיות בחופש זה אומר להיות ללא גבולות.
- חשוב לנצל את החופש כדי להגיע מוכנים יותר לשנת הלימודים הבאה.
- החופש הגדול הוא הזדמנות לבילוי עם המשפחה.
- בחופש הגדול אפשר לבלות עם חברים ללא הגבלה.

החופש הגדול שלי

אישי

א. כתבו רשימה של כל הדברים שאתם רוצים לעשות בחופש הגדול.

ב. בדקו האם הרשימה כוללת:

פעילויות לבד ועם חברים; בילוי עם המשפחה; מחויבויות שיש לכם (למשל: מחויבויות כלפי בני המשפחה, ביצוע משימות בבית); פעילויות בתחומים שבהם הייתם רוצים להשתפר (למשל: בלימודים, בספורט, בטיפוח כישרון); פעילות שיש בה עשייה למען הזולת או תרומה לקהילה.

ג. שבצו את הפעילויות בלוח הפעילויות הבא:

החופש הגדול שלי – לוח פעילויות					
מי ומה יכול לעזור לי לבצע את הפעילות?	הפעילות מאפשרת לי (סמן/סמני V במקום המתאים)				הפעילות
	למלא מחויבות שיש לי (למלא תפקיד בבית, לבצע משימות לימודיות ועוד)	להשתפר ולהצליח (בלימודים, בספורט, בחוג, בטיפוח כישרון או תחביב ועוד)	לפעול למען הזולת (במשפחה, בשכונה, בכיתה, בקהילה)	לעשות דברים שאני אוהב/ת	

ד. התבוננו בלוח הפעילויות שלכם ובדקו:

- האם יש טור שבו לא סימנתם כלל v? אם כן – הוסיפו פעילות שתתאים לטור זה. למשל: אם לא סימנתם v בטור "לפעול למען הזולת", הוסיפו פעילות שתאפשר לכם לפעול למען הזולת.
- מה תרצו לשנות או להוסיף בלוח? למשל: להוסיף פעילויות שמאפשרות לכם להשתפר בתחום שבחרתם, להוסיף פעילויות שמתמקדות בדברים שאתם אוהבים.

ה. חשבו למי תפנו על מנת שסייע לכם לתכנן את הזמנים שבהם תעסקו בפעילויות אלה במהלך החופש הגדול ומי יהיו המשתתפים בכל פעילות (תוכלו לשתף הורה, אח, אחות, קרוב משפחה אחר, מדריך).

חולמים ומגשימים בחופש הגדול

אישי

א. בחרו תחום אחד שבו תרצו להגשים חלום או שאיפה במהלך החופשה, או תחום שבו תרצו לחוות הצלחה. תוכלו לבחור באחד מהתחומים האלו: תחום חברתי, תחום לימודי, תחום משפחתי, תחום הפנאי.

ב. חשבו:

- איזה חלום תרצו להגשים בתחום שבחרתם? (או: במה תרצו להצליח?)
- איך תרגישו בעקבות הגשמת החלום או בעקבות ההצלחה?
- איזה שינוי יקרה אצלכם בעקבות הגשמת החלום או בעקבות ההצלחה?

ג. גזרו מהעיתונות תמונות, מילים, איורים שמתקשרים לחלום שלכם, וצרו קולאז' שאותו תציגו בפני חבריכם.

ד. תלו את הקולאז' בבית ועדכנו אותו במהלך החופש הגדול.

למנחה: בתחילת שנת הלימודים הבאה, מומלץ לבקש מהמשתתפים להביא את התוצרים שעדכנו במהלך החופשה ולקיים שיח רפלקטיבי על חוויותיהם בקיץ.

פעילויות הפנאי בחופש הגדול מה ניתן לשינוי? מה אינו ניתן לשינוי?

אישי

- א. חשבו על פעילות שהייתם רוצים לעשות בחופש הגדול (רצוי פעילות מתמשכת או פעילות שתעסקו בה פעמים מספר בחופשה).
ב. תארו את הפעילות על פני הרצפים שלפניכם (סמנו איקס במקום המתאים)

מחויבות שיש לי

1.....2.....3.....4.....5

פעילות שאני עושה בבחירה

אין צורך בתכנון מוקדם

1.....2.....3.....4.....5

הפעילות מצריכה תכנון מוקדם

פעילות שיש בה עשייה למען אחרים

1.....2.....3.....4.....5

פעילות בשבילי

פעילות עם אחרים

1.....2.....3.....4.....5

פעילות שאני עושה לבד

מידת החשיפה לסכנות מועטה

1.....2.....3.....4.....5

הפעילות חושפת אותי לסכנות

הפעילות אינה כרוכה בעלויות

1.....2.....3.....4.....5

הפעילות כרוכה בעלויות

בקבוצות

- א. כל משתתף יספר לחברי הקבוצה על הפעילות שבה הוא רוצה לעסוק ויציג את הרצפיים.
ב. חברי הקבוצה יבררו:

- מה דומה ומה שונה בין הפעילויות של חברי הקבוצה?
- מה ניתן לשנות בפעילויות השונות? כיצד? (התייחסו לעלויות, לחשיפה לסכנות, לשותפים לפעילות).
- מה לא ניתן לשנות? מדוע? איך זה ישפיע על החלטתכם לעסוק בפעילות זו?

כל שנבקש, בחופש נממש

במליאה

שלב א' – "החופש הגדול שלי", דמיון מודרך

המנחה יזמין את המשתתפים לעצום עיניים, לחשוב על החופש הגדול המתקרב ולדמיון את עצמם עוסקים בפעילות שהם אוהבים:

- מה הם עושים? עם מי? היכן?
- כיצד הם מרגישים? מה משמח אותם? מה גורם להם תסכול?
- מה עוד היו רוצים להספיק לעשות בחופש?

שלב ב' – יצירה אישית

כל משתתף יתאר בציור רגע אחד או חוויה אחת שדמיון, ויכתוב מתחת לציור מה הוא מאחל לעצמו להגשים בחופש הגדול.

שלב ג' – יוצרים תערוכה כיתתית וכותבים מסרים לחברים

1. כל משתתף יתלה את היצירה שלו בחדר.
 2. המשתתפים יסתובבו בחדר, יתבוננו ביצירות השונות ויכתבו לחבריהם מסרים, כמו: איחול, עצה, בקשה, המלצה, הזמנה לפעילות משותפת.
- את המסרים אפשר להצמיד ליצירות החברים.

בחופש הגדול אספיק הכול?

במליאה

קריאת הטקסט שלהלן:

בחופש הגדול אספיק הכול?

לאורך השנה, תמיד ניסיתי להספיק הכול, ולא ממש הצלחתי. אך לא דאגתי, יכולתי לוותר. כי ידעתי שבחופש הכול יסתדר. כי הרי כשיגיע החופש הגדול, אוכל להספיק את הכול: לעשות מה שאני אוהב לבד ועם חברים ואפילו לעזור בבית להורים.

למשל, כשהחדר שלי לא היה מסודר, ואימא ביקשה שאסדר אותו כבר, הרגשתי שאותה אני מעט מאכזב, וזה עשה לי רע בלב. תמיד אמרתי: "עכשיו איני יכול!" אך הבטחתי לסדר, בחופש הגדול.

בחשבון רציתי לשפר את ההישגים, והיה לי קשה למצוא זמן מתאים: זמן לתרגל ולחזור על הכללים, זמן להשקיע כדי לשפר את הציונים.

אבל ידעתי שהחופש יגיע, ויהיה לי זמן להשקיע, זמן ללמוד, לתרגל ולשפר כדי שבשנה הבאה אצליח יותר.

רון ואני חיפשנו רבות
זמן לשנינו כדי לשחק ולבלות.
אנחנו חברים מאוד קרובים,
אך לא הצלחנו למצוא זמן לשנינו יתאים.

אבל קיוויתי שהכול יסתדר,
החופש יגיע, ואנחנו שוב נתחבר.
נוכל לשחק, ללכת לים,
ויהיה לנו קיץ פשוט מושלם.

והנה הגיע החופש – זמן לבילויים,
שעות של שינה והרבה טיולים.
ראיתי טלוויזיה עד שעות מאוחרות,
שיחקתי במחשב שעות ארוכות.
הימים חלפו ממש בלי שהרגשתי,
ואת כל מה שרציתי, בקושי הספקתי.

איך זה בכלל יכול להיות
שהחופש עבר לי כמו מספר שניות?
איך לא הספקתי לתרגל בחשבון?
איך לא הספקתי לבלות עם ירון?

ומה עם החדר שהבטחתי לסדר?
אמא שוב תתאכזב? אני שוב אצטער?
איך זה שמחר החופש הגדול נגמר,
ואני לא הספקתי לעשות שום דבר?

נקודות לדין

1. מה מרגיש הילד בשיר לקראת סוף החופש הגדול? מדוע?
2. מה תכנן לעשות בחופש ולא הספיק? מדוע לדעתכם לא הספיק לעשות את כל מה שרצה?
3. "פינת היועץ הצעיר" – יעצו לילד מה לעשות כדי שיספיק לעסוק בזמנו הפנוי בקיץ בכל מה שהוא מתכנן.
כתבו את עצותיכם על גבי "מפתחות" וצרו "צרור מפתחות לחופשה מהנה".

עת לכול בחופש הגדול

אישי

כתבו מספר פעילויות בהן הייתם רוצים לעסוק באחד השבועות של חופשת הקיץ, ושבצו אותן בלוח השבועי.

לוח תכנון שבועי לחופשת הקיץ

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	יום שישי	בין השעות
						7:00-8:00
						10:00-9:00
						11:00-10:00
						12:00-11:00
						13:00-12:00
						14:00-13:00
						15:00-14:00
						16:00-15:00
						17:00-16:00
						18:00-17:00
						19:00-18:00
						20:00-19:00
						21:00-20:00

עיינו בלוח ובדקו:

א. מחויבות שיש לי בחופשה

האם שיבצתם בלוח מחויבויות שיש לכם? (חוג, ביצוע תפקידים בבית, קייטנה, השלמת חומר לימודי, אחר.)
שבצו אותן בלוח.

ב. מתי אפשר לעסוק בכל פעילות?

האם בקביעת שעות הפעילויות התחשבתם ב:

1. זמני פתיחה וסגירה של מקומות (כמו: ספרייה, ברכה וכולי).
2. הזמן שבו חברים, הורים או אחים יכולים להצטרף אליכם לפעילות.
3. מחויבויות שיש לכם באותן שעות.

ג. עלויות – צבעו באדום פעילויות הכרוכות בעלויות. לאחר שבדקתם, חשבו:

1. מה צריך לשנות בלוח השבועי?
2. הציגו את הלוח להוריהם ובדקו אתם: מי ומה יכול לסייע לכם לבצע את הפעילויות שתכננתם במהלך השבוע הזה או בזמן אחר שעליו תחליטו יחד, וכיצד ניתן להפחית את העלויות.

אני רוצה... אני יכולה?

בקבוצות

החופש הגדול מתקרב. ליאת נרגשת מאוד ויש לה תכניות רבות. היא כתבה את כל הדברים שחשוב לה להספיק בחופש הגדול ותלתה על המקרר.

חופש האדוף, אני רוצה...

- ↓ פחק במכרס
- ↓ פצות בשלשה סרטי קולנוע לבנות
- ↓ פלכת פקניון
- ↓ פלכת פאריכה פאמיים שבוע עם רותם, מיכל והילה
- ↓ פרכוב באופניים בפארק
- ↓ פלכת פלונה פארק
- ↓ פקרא ספרים
- ↓ פחק במחש
- ↓ פלכת פמיידיון עם בת דודתי, מיכל
- ↓ פלכת פביצרייה כל שבוע
- ↓ פיון אצל רותם
- ↓ פקנות פאדים פבת המצווה של חן
- ↓ פהיות עם הכיתה ב"פייסבוק" כל הפילה
- ↓ פהלמין פכרים פראות אצלי סרט במחש

ולא פשכח - פפקר את
 סבתא וסבא!!!
 ולפיוף עם הפלפה!!!

בני המשפחה קראו את הדברים שכתבה ליאת ושאלו אותה כמה שאלות.
התבוננו באיורים הבאים ונחשו מה שאלו אותה.

במליאה

- נציגי הקבוצות יציגו את השאלות של בני המשפחה.
- "פינת היועץ הצעיר" – יעצו לליאת במה עליה להתחשב כשהיא מתכננת את פעילויותיה לחופש הגדול (עלויות, דרכי הגעה למקומות, זמני הפעילות, השותפים לפעילות וזמנם הפנוי, מחויבויות שיש לה, סכנות אפשריות).

החופש הגדול בתמונות

במליאה

לפניכם אלבום התמונות של ילדי משפחת כהן.

התבוננו בתמונות המשפחתיות, שצולמו בשנה שעברה במהלך החופש הגדול, ושוחחו על:

- סוגי פעילויות הפנאי שבהם עסקו ילדי משפחת כהן בחופש.
- הסכנות שאליהן נחשפו בעת העיסוק בפעילויות אלה, האפשרות לצמצם את החשיפה לסכנות אלה והדרך לעשות זאת.
- הכישרים והיכולות שפיתחו במהלך העיסוק בפעילויות אלה.

צרו את "אלבום התמונות" שלכם, שבו תתעדו רגעים מהפעילויות שבהן תעסקו בקיץ הקרוב (תוכלו לצייר או לגזור תמונות מהעיתונות).

שלו באלבום שלכם תמונות ואיורים של:

- פעילויות שבהן תעסקו בבית ומחוצה לו.
- פעילויות שיאפשרו לכם לפתח כישרון, תחום עניין, תחביב.
- פעילויות שבהן תרצו לעסוק לבד, עם הורכם, עם האחים והאחיות שלכם, עם דמויות מהמשפחה המורחבת או עם חברים.
- פעילויות שיאפשרו לכם לפעול למען הזולת או הסביבה (מילוי תפקיד בבית, התנדבות בקהילה, עשייה למען שכן, למען קרוב משפחה, למען אדם אחר).

הציגו את האלבום להורכם ותכננו יחד את הזמנים שבהם תעסקו בפעילויות אלה במהלך החופש הגדול ומי יהיו המשתתפים בכל פעילות.

כמה זה עולה לנו?

בקבוצות

החופש הגדול מתקרב.

רועי החליט לחסוך את דמי הכיס שיקבל בתקופה הקרובה כדי שיוכל לממן את הפעילויות שהוא מתכנן.

א. קראו את רשימת הפעילויות המתוכננות של רועי וכתבו את העלויות הצפויות:

בילוי עם החברים בקניון

צפייה בסרט בקולנוע

שחייה בברכה ובים

מפגש עם חברים בפיצרייה

חופשה עם המשפחה

בילוי בסופרלנד

מפגש עם החברים בבאולינג

משחק עם החברים במגרש

סרט ופיצה אצלי בבית עם חברים

(עלויות לדוגמה: נסיעה, כניסה לאתרים, תשלום עבור השתתפות בפעילות, תשלום עבור שימוש בציוד, אוכל ועוד.)

ב. בחרו שתי פעילויות והציעו לרועי אפשרויות לצמצום העלויות בפעילויות אלה.

הציגו את הצעותיכם לחבריכם במליאה.

במליאה

נציגי הקבוצות יציגו את הצעותיהם לצמצום העלויות של פעילויות הפנאי בחופשה.

אישי

כל משתתף ישבץ ב"לוח תכנון חודשי" את הפעילויות שבהן הוא רוצה לעסוק בחופשה, ויבחן עם הוריו את הדרכים לבצע אותן בעלויות מופחתות.

